Դ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 846 ՇԱԲԱԹ 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1878

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԹԵՐԹԸ 1 ՂՐՇ ԹՈՒՂԹ

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԳԻՐ
ԵՒ
[illegible]
[illegible]

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
[illegible]
[illegible]
[illegible] 12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Կ. Պոլսոյ համար

Տարեկան	Ղրշ.	250
Վեցամսեայ	»	130
Եռամսեայ	»	70

Գաւառաց համար

Տարեկան	Ղրշ.	330
Վեցամսեայ	»	170
Եռամսեայ	»	90

Օտար երկիրներու 40 Ֆր.

ԱԶԳԱՅԻՆ

[illegible]

թէ ո՛րչափ կ՚ծաղրի և ինչպէս կ՚չարչարուի, կամենային բերան խիկ տանելէ, բայց անոնց նպատակը հայրասիրութիւնը բառնալ չէ, զի ազգին ամենէն մեծ հայրասէրներն իրենք են, և երբ հայրասիրութիւնը վերնայ, իրենց անունագրութը կ՚չքնայ:

Մնացեալը Գ. Տ.

Ազգ. ընդհ. ժողովն երէկ նիստ ըրաւ Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ և Սահմեան բաշայի ատենապետութեամբը. Օրակարգին խնդիրներին ձեռք առնուելէ առաջ, Պէկեան էֆ.ի ըրկած մէկ հրաժարագիրը կարդացուեցաւ, որով Ժողովը* թէպէտ մէկ քանի ձեռնամբարձ որոշումներ ըրաւ, խոկ վերջը որոշող (24) ձայնից մեծամասնութեան ներկայութիւնը չունենալը առնելով, ենթադրինքը որ է որոշուած ըլլալու անձեռնհաս համարելուն համար, մեզ հաղորդուած որոշումներն իբրև չեղեալ համարելով, առանց յիշատակելու կանոնին ք, միայն Պէկեան էֆ.ի վերոյիշեալ հրաժարագրին պատճէնը յառաջ բերելով, որ մեզ հաղորդուած է ի հրատարակութիւն:

Ցնորք Երեսփոխանց

Հայկական առաւօտեան լրագիր մը հաւանութիւնը եղաւ Ազգ. ժողովոյ ատենապետ. Ես ալ, որ ազգին մեծ երեսփոխաններէն մէկը՝ ժողովրդին կողմէն ընտրեալ՝ Ազգին շահերն ու իրաւունքները պաշտպանելու պաշտօնով կարծիք յայտնեցի նոյնին վրայ. և ինչ կարծիք որ յայտնեցի, գրաւոր ատենադրութեամբ մ՚ալ փաստելով ու ստորագրեալ գրելով, (ստորագրութիւններով) հաստատեցի, և ի՛նչ բան որ պէտք էր ալ, լսելի նկատառութիւնով գաղտնապահութիւն խոկ ըրի ու ցրուի, այլ ի՛նչ որ կարելի էր ըսել, այնչափ միայն ըսի:

Ս. Պատրիարքը, փոխանակ իմ խօսքերս լսելէ ետև հանդարտութեամբ եւ օրինաւորութեամբ ինձ պատասխանելու, ինչպէս կ՚պահանջէ ատենական օրէնքը, իր նախագահական պաշտօնէն դուրս ելնելով ինչ պաշտօնէ տեղի տալու բացառութիւն, Սահմանադրութեան պաշտօնն ալ իր վրայ առնելով եւ իմ խօսքերս շարունակ ընդմիջելով, չենց «պաշտպանեալ» բացատրութիւնը թշնամանք ու լուռանք դար գլխու չանեղանքը:

Ես այն օրը խոհեմութիւն համարեցի տալ այնչափ թշնամանաց ու նախատանաց, միմիայն ազգային վիրաւորանքը տանելու լռելու համար:

Իսկ Ազգ. Ժողովը, փոխանակ օրինաւոր միաբանութեան ենթարկելու իմ խօսքերս, հակառակ խորհրդարանական օրէնաց և արդարութեան, զանոնք առ ոչինչ համարել ուզեց 25 ձայնով:

Սակայն ի վեր քան ժողովոյ քուէն՝ հասարակաց կարծիքը կայ, և ի վեր քան զայդ վերջինն՝ պատմութիւնը կայ, որոց վճիռէն ոչ ոք կրնայ խուսափիլ. և ես առանց ապաւինած հասարակաց որոշած էի երեսփոխանական պաշտօնէս հրաժարիլ, զի իմ երեսփոխանական արժանիքս այն ատենէն անարգուելէ ետև, այլ ևս անկարելի էր ինձ ժողովարանը մտնել և երեսփոխանական պաշտօնս վարել, յորում կոչուած էր զիս ժողովուրդը իր իրաւունքները պաշտպանելու, և ոչ թէ իր կենսական շահերը խղճի մտօք և անվեհերութեամբ պաշտպանելուս համար նախատուելու և թշնամանուելու:

Այլ սակայն պատշաճ դատեցի սպասել մինչև նոյն նիստին Ատենադրութեան հրատարակութիւնը, որպէս զի կարենայի Ատենադրութիւնը ստորագրելու կամ ուղղելու իրաւունքս ի գործ դնել, որովհետև անհրաժեշտ էի թէ, դարձեալ օտար ձեռքեր պիտի մտնէին Ատենադրութեան մէջ և խօսութիւններն աղաւաղէին, ինչպէս որ շատ անգամ կ՚ընեն, և ես քանիցս բողոքած եմ, իրենց խօսքերն ուզածնուն պէս կոկելով և կարգադրելով, իսկ հակառակորդներունը խօսքերն այլայլելով ու խեղաթիւրելով. Այնչա՛փ ճշմարիտ է որ ժողովոյ առաջին Ատենադպիրն անգամ չկարենալով հանդուրժել այդ զեղծմանց, իր պաշտօնէն հրաժարիլ հարկադրուած է:

Արդ՝ մեծ եղաւ զարմանքս երբ լսեցի թէ վերջին նիստին իմ ներկայ չգտնուելէս օգուտ քաղելով ու ամբողջ նիստ մը զոհելով յիշեալ Ատենադրութեան ձեռագիրը յատենի ժողովոյ կարդացուեր ու վաւերացուեր է, անշուշտ մասնաւոր դիտաւորով մը՝ Ատենադրութեան վրայ ընելիք դիտողութեան իրաւունքս ալ զիս զրկելու համար:

Իրաւ է թէ ներքին կանոնադրութիւնը կ՚տրամադրէ որ նախորդ նիստին Ատենադրութեան ստորագրութիւնը պատրաստուած չըլլայ նէ, ձեռագիրը յատենի ժողովոյ կարդացուի, բայց այս կանոնը գործադրութեան մէջ չէր, այնպէս որ այս կանոնին չգործադրուելը սովորական անկանոնութիւն դարձած էր, և վաղեմի սովորութիւնն ընդհ. սկզբամբ օրինաց կ՚նախադասուէ»: Այս բացայայտ ճշմարտութեան հակառակ Ժողովը նոյն օրը իմ բացակայութեանս՝ Ատենադրութեան ձեռագիրը յատենի ժողովոյ կարդալով ու վաւերացնելովը, նոյն Ատենադրութիւնը ստորագրելու իմ իրաւունքս բանադատած եղաւ:

Ցաւալի՛ և ողբալի՛ է այս տեսակ ձեռերու և անարդար միջոցներու գործադրութիւնը, որոյ դէմ դանդաղանելէ ու բողոքելէ զատ ի՞նչ կրնամ ընել, քանի որ դպրաց միջոցներն ի գործ դնողները ո՛վ է հնարքով յաջողած են ժողովոյս մեծամասնութիւնը շահիլ:

Ատենադրութեան հրատարակութիւնը հաստատեց իմ կասկածներս, և վաղեմի սովորութեան հակառակ եղած շտապելու գործողութեան նպատակն երևան հանեց, որովհետև ալ իմ ստորագրութիւնս գրաւոր էր, այսու ամենայնիւ Ս. Պատրիարքը շարունակ իմ խօսքերս ընդմիջած, և ես նորա ընդմիջմանց կարեւորագոյններուն բերանացի արժանաւոր պատասխաններ տուած էի, որոնք բնաւ չեն արձանագրուած Ատենադրութեան մէջ, և բերանիս այնպիսի խօսքեր դրած են, զորս բնաւ չեմ արտասանած, ինչպէս որ խօսից շարքէն ալ կ՚ցուցնէ. նոյնպէս Ս. Պատրիարքին ընդմիջմանց շատերը լինջուեր, և շատ մ՚ալ չըրած խօսքերը աւելցուեր են, իբր թէ յատենի ժողովոյ ըրած ըլլար այն խօսքերը ի պատասխանի իմ քննադատութեանցս. եթէ նորին Սրբազնութիւնը իրօք այդ խօսքերն ըսած ըլլար յատենի ժողովոյ, անշուշտ անոնց ալ արժանաւոր պատասխաններն ընդունած պիտի ըլլար յինէն. Թէ և ուզեմ ընթերցողը գրաւոր ատենադրութեան մէջ ալ կրնայ տեսնել նոյն իսկ այդ յաւելեալ խօսքերուն հերքումը. նոյնպէս Ս. Պատրիարքին յատենի ժողովոյ և ի լուր ժողովրդեան ինձ դէմ ըրած նախատանաց մէկ մասը բոլորովին վերցուած և մէկ մասն ալ փոխուած են. օրինակի աղագաւ, Նորին Սրբազնութիւնը ըսած էր ինձ, «դու Դերսիմ գործերես, «Դուն ես վարձկան ես», դու անասուններու ծերունագոյն եղեր ալ կ՚ուղէիր, առաջին անգամն կ՚գիտէիր տեսակ վկաելու համար», չգտնելու գ․ համար եւ այլն յիշեալ փոխանակ, սաղամոթ, անտերեւ, լիրբ, անօրէն, մատնիչ, վատակ, Յուդա, դաւաճան, եւն. եւն.

Կ՚ընդունեմ այս և սուրբ հանապազական խօսքերուն դէմ, որք բոլորովին անհիմն են և զրպարտութիւն, և իմ վարքս ու պատիւս արատաւորելու մտադրութեամբ և վրէժխնդրութեան ոգւով հնարուած են, որպէս զի յարուցած խնդրոյս ազդեցութիւնը ջնջեն. ես երեսփոխութեան համար ո՛րի գիտեմ՝ ստուգ խնդրելու կամ մնալու:

Կ՚բողոքեմ նաև յիշեալ նախատական խօսքերուն Ատենադրութեան մէջ չանցնելուն դէմ, միանգամայն անեղծ ատենադրական ուրիշ այլայլութեանց դէմ:

Գալով երկու երեսփոխանաց կողմանէ մասնաւոր առաջարկութեան վրայ Ժողովոյդ տուած վճռոյն առաջին մասին, որով կ՚ուզուի որ ներումն խնդրեմ Ս. Պատրիարքէն, կ՚պատասխանեմ. թէ և ինձ անկ չէ ներումն խնդրել, ինձ, որ ըլլալով քննադատեցի Ս. Պատրիարքին համարատուութիւնն ու արարքը, մինչդեռ Ն. Սրբազնութիւնը յանիրաւի զիս նախատեց ու զրպարտեց. այսու ամենայնիւ, քանի որ սուրբ վճիռը տրուած է և ձեր վճիռն անդառնալի է, որովհետև չկայ ձեր Ժողովէն բարձր Ժողով մը, որ կարենայ բեկանել ձեր որոշումը, կամ որոյ չեմ կրնար բողոքենի, այդ որոշմանը վերաքննութիւնը պահանջել. բայց կէտ մը կայ, զոր չեմ կրնար ընդունել, այն է՝ ձեր այդ վճռոյն գործադրելութիւնը:

Ժողովդ որոշեր է որ ներումն խնդրեմ Ս. Պատրիարքէն, այսինքն՝ յայտնած կարծիքներուս ճշմարտութիւնն ուրանալով, անոնց սխալ ըլլալն ընդունիմ, այսպիսի վճռոյ մը գործադրութեանը դէմ բնութիւնս կ՚ապստամբի, եթէ ես ձայն չբարձրացնեմ. Ձեր այդ որոշումը, Հա՛յոց երեսփոխաններ, ներեցէք ինձ ըսել, թէ կարծեաց ազատութեան բռնաբարութիւն մ՚է, որ միջին դարու մէջ կրնար տեղի ունենալ, և յայնժամ իսկ գործադրելի չէր ամէն անգամ. որովհետև կ՚գտնուէին մարդիկ, որք իրենց կարծիքէն չէին հրաժարեր և մահուան կ՚դատապարտուէին. իմ յայտարարած կարծիքս, իմ համոզմանս արդիւնքն են և ինձ համար ճշմարտութիւն են - ո՞վ կարող է յետս կոչել տալ ինձ զանոնք. չկայ իշխանութիւն մը, չկայ օրէնք մը աշխարհի վրայ, որ կարող ըլլայ զայդ բռնադատութիւն ընել. իմ անպարտելի իրաւունքս է ձեր մեծամասնութեամբ տուած որոշահէն, եւ ու դարձեալ հաստատ և անարատ պահել իմ համոզումս, որ ինձ համար ճշմարտութիւն է։ Դուք կրնաք պատիժներ տնօրինել ինձ դէմ իմ յայտնած կարծեացս համար, քանի որ Հաւատաքննական օրերու վերապահեր ենք և ես սիրով կ'առնեմ այդ պատիժները, եթէ Ազգին գերագոյն հեղինակութեան կողմանէ տնօրինեալ պատիժներ, բայց չեմ համոզուիր որ իմ կարծեացս ու համոզմանս վրայ ալ բանանաք։

Գոհ եմ Ժողովոյ ինձ նկատմամբ ըրած վճռոյն երկրորդ մասին, այն է՝ պարտաւանօք յանդիմանութեան պատժոյն, կ'պատասխանեմ, քանի որ ձեր այդ վճիռը հիմնած էք «Ժողովոյդ որոշման հետեւած ըլլալուս և Ժողովրդային յուզում յարուցանելով Ժողովոյն ճնշման ներքեւ դնել փորձած ըլլալուս» ամբաստանութեանց վրայ, քանի որ Ժողովը քաջ գիտէ թէ ես հետեւած չեմ Ազգ. Ժողովոյ որոշման, այլ սեպտ. 22ի նոր որոշման» յուլիս 21ի «հին որոշման» հակառակեան, հետեւաբար ներքին կանոնադրութեան 75րդ յօդուածին հակառակ ըլլալը յատուկ գրով մը Ժողովոյդ յայտներով, ի՛ս օրինաւորութեան հրաւիրած եմ զԺողովդ (տես Ատեն. նիստ Ժ.), և քանի որ ես Ժողովրդային յուզում յարուցանելով Ժողովը ճնշման ներքեւ դնելու երբէք փորձ չեմ ըրած, և զայս ամբաստանութիւնք բնաւին չէ կարելի իմ վրայ հաստատել, առաջուն զարմանալի է որ այս պէտք մ'ելլալ մը յանկարծ ինձ նկատմամբ տալուլը։

Իսկ գալով յուլիս 2ի նիստին մէջ ալդ ընդունուած գործերու ետեւ թէ բացարձակ համաձայնութիւն յայտնած ըլլալուս, կ'պատասխանեմ. թէ և այդ մասին պէտք եղած պատասխանը տուած եմ ընդհանուր մը պատասխաներով, զոր մասնաւոր գիտմամբ ծչէ չեն անցուցած Ատենագրութեան մէջ, սակայն աւելորդ սոսկ հերքումը նոյն իսկ գրաւոր ատենագրութեան սովորէ մասին վերջացանութեանց մէջ է, զոր չտեսնել ուղղակի արդարև զարմանալի է։

Կ'հրաժարիմ ուրեմն իմ երեսփոխանական պաշտօնէս, զի չէ կարելի համաձայնել ա՛յնչափ անիրաւութեանց. կ'հրաժարիմ, գոնէ ատենագրութեան մէջ արձանագրել տալով իմ իրաւունքս եղող բողոքս, որ արկածներու անբռնաբարելի իրաւունքն է։ Սակայն,

Կ'բողոքեմ նոյեմ. 6ի նիստին ատենագրութեան վիճակին և անկանոնութեանց դէմ, որ մեծ խնամքով կանխաւ պատրաստուած ըլլալուն տարակոյս մնացած չէ։

Կ'բողոքեմ միևնոյն նիստին մէջ տակաւին խօսքերուս մէկ չորրորդը չըսած, խօսելիքներս առանց լսելու համարձակամար 25 ստորագրութեամբ երեսփոխանական հատուածի մը պատրաստութեան դէմ, առանց նկատողութեան և օրինաւոր վճռաբանութեան ենթարկելու իմ խօսքերս։

Կ'բողոքեմ յուլ. 21ի որոշումը փոխելով սեպ. 22ի նոր որոշումը տրուելուն դէմ, «Հակառակ ներք. կանոնադրութեան»։

Կ'բողոքեմ վերջինները նիստին մէջ իմ բացակայութենէս օգուտ քաղելով, հոկ. 6ի նիստին ատենագրութեան ձեռագիրն յանկարծակի յատենի Ժողովոյ կարդացուելով վաւերացուելուն դէմ, «հակառակ վաղեմի սովորութեան»։

Կ'բողոքեմ 2 երեսփոխանաց ինձ նկատմամբ ըրած առաջարկութեանցը դէմ, որոց հիմն եղող ներքին կանոնադրութեան 84 և 103րդ յօդուածները ո՛չ թէ իմ, այլ նոյնիսկ այդ առաջարկութիւնքն ընող երեսփոխանաց դատապարտութեանը կը ծառայեն. զի իրենց այդ առաջարկը երեսփ. կարծեաց անբռնաբարելի ազատութիւնը ճնշել, հետեւաբար Ազգ. Սահմանադրութիւնը սպանել կուզեն. զի ես ոչինչ յանցանք գործած եմ որ յիշեալ յօդուածներուն պատժական սահմանադրութեանցը ենթարկիմ. խղճմտանքս հանգիստ է. ճակատս ալ բաց է. ես Ազգին ամենէն կենսական խնդիրներուն ու շահերը ամենէն աւելի ազատութեամբ և անվեհերութեամբ պաշտպանած եմ միշտ, ինչպէս նաև այս խնդրոյն մէջ ալ պաշտպանեցի. Ատենագրութիւններ կեցած են, կրնան վկայել ինձ համար, թէ իմ կէտ նպատակս եղած է միմիայն Ազգին իսկական շահերը։

Կ'բողոքեմ Մատթէոս Եպիսկոպոսին ինձ նկատմամբ Ժողովոյ ուղղած՝ անհիմն ամբաստանութիւններուն դէմ, նամակին մէջ զիս «խանգարեալ երեւակայութեան տէր» անուանելուն առթիւ՝ Ժողովոյդ պահած լռութեանը դէմ։

Կ'բողոքեմ վերջապէս ինձ նկատմամբ Ժողովոյդ տուած որոշմանցը դէմ, որք կրնան փառաւոր մեծամասնութեան ըլլալ, բայց ո՛չ արդարադատ, ինչպէս որ մեծամասնութեամբ տրուած որոշմանց ամեն անգամ արդար եղած չըլլալը ժամանակն ու դէպքերը հաստատած են ու կը հաստատեն. որք կրնան նաև արդար չըլլալէ եղած տարօրինաւոր խեղ ըլլալ, երբ օրէնքը չ'որոշեր մեկնելու այդ որոշումները տուած ըլլալ։ Անոր համար է որ հասարակաց կարծիքը ու պատմութիւնը՝ ձեր քուէէն շատ բարձր է, և ես անոնց յանձնած եմ իմ դատս, որ ազգային երեսփոխանական պաշտպանութեան դատ է, հետևաբար արդարութեան վրայ հիմնեալ, որ վաղ ու անպայման անշուշտ պիտի յաղթէ։

Դատապարտեցէ՛ք ուրեմն այն երեսփոխանը, որ ճշմարտութիւն խօսելով Ազգին իրաւունքն ու կենսական շահերը պաշտպանել ուզեց, օրինաց ամենէն խիստ արդարադատութիւններով, քանի որ արժան դատել էք զայն դատապարտելու։

24 Նոյեմ. 78 (Մարզուանցի)

Բերա Թ. Պէկ

* * *

Խառն Ժողովը այս շաբթու նկատողութեան առաւ Բ. Դրանէն եկած եպարքոսական գիր մը, որ կ'ծանուցանէ թէ Զէյթունցի ձերբակալեալ հայերն ապստամբութեան գլխէ մը մէջ բռնուած ըլլալով, արժան եղած պատիժը կրելնին որոշուած է։

Ի պատասխանին Ս. Պատրիարքը հեռագրել օրը Թագաւոր Մուշիրին է Դրան ընդունելով Զէյթունցոց վերաբերեալ այդ տարաժամանակեան հանգամանքները, և պնդելով որ տղոց ծանրութեան և անկարելի վարչական գործունէութեան դէմ առանց ալ մատուցած դանդաղ[illegible] կառավարութեան առաւելով դաշնագրութիւն։

Ցուցանէ թէ նոր հաստատուած պաշտօնէութիւնը արդարադատ ըլլալով պիտի գտնուի այս խնդրոյն գործոյ մէջ, և ապա գոյն բանիւ բերանոյ ալ թախանձելու համար Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ դշ. օր, կարծեմ, անձամբ մեծ եպարքոսին բարձր պէտք է թախանձանքը հանդերձ ներել տալ։

Ս. Պատրիարքը, ինչպէս անցեալ օր ըսինք, Զէյթունցի դէպքը մեծ տէրութեանց դեսպաններուն ալ հաղորդեց, թէ պատ, նաև անձամբ ալ անգղիական Սըր Լէյարտի հետ զինուորական տեսակցութիւն ունեցեր է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Լոնտրա 5 դեկտ.

Անգղ. խորհրդարանին առաջարկ կրեցի ըլլանանները բացուեցաւ։ Թագաւորին ճառը շատ կարճ է։ Աֆղանիստանի պատերազմին համար ռեւէ ծախուց գումար մը չպահանջեր։ Քիչ մնեակ թշնամութեանց բացերը կ'ծանուցանէ։

6 դեկտ.

(Պաշտ.) — Այիմահեմէր ամբողջը նոյ. 22ին, Ցաքքան ալ 23ին առնուած է։ — Խայպէրի կիրճը բոլորովին ապականուած, և հաղորդակցութիւնք վերահաստատուած են։ — Էմիրին զօրքերը ձեռնպայապատ պարպեցին — Բօպէրթս զօրավարը դեկտ. 3ին Բէյվարի կիրճն անցաւ, զարնելով ու ցրուելով թշնամին, որն որ 15 թնդանօթ և բազմաթիւ ռազմամթերք թողուց անոր ձեռքը։ Ասոնցմէ զատ նաև ուրիշ թնդանօթներ ալ ինկան ձեռքերնին։ — Բօպէրթս զօրավարին հիմայ Շութարկարտոնի վրայ կ'քալէ, որ Գաբուլ մայրաքաղաքէն հազիւ 50 կամ 80 քիլոմէթր հեռի է։

Այս առաւօտ հասած

Լոնտրա 6. — Երէկուի խորհրդարանին մէջ Սըր Նորթքօթ յայտնեց թէ, Հնդկաստանէն առնուած լուր նայելով, Աֆղանիստանի պատերազմը իրջ ամենէն կ'վերջանայ։

Լորտերու խորհրդարանին մէջ Լորտ Գրանվիլ ալ կղզին հաւատացնել թէ Պէրլինի դաշնագիրը գործադրութեան պիտի դրուի։ Ոմանք նկատմամբ ալ թէ այդ կղզին Անգլիոյ համար շատ շահաւոր ըլլալով քիչ ատենէն ամենէն կարևոր դիրք մը պիտի դառնայ։

Պիքօնսֆիլտ լորտը լորտերուն, Գ. Թրայթ ալ երեսփ. խորհրդարանին մէջ, դշ. օր կառավարութեան դէմ մեղադրանաց քուէ պիտի առաջարկեն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Այս առաւօտ բացուեցաւ	12.32
Թղթադրամ	354.00
Րուպլի	45.50

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեծ Եպքը թերթը նոր պաշտօնէութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ. Սաֆվէթ բաշա յառաջագոյն ըլլալով երկրէն, իր կառավարութիւնը յառաջատութեան և անկման պաշտօնէութիւն մը եղած էր, մինչդեռ նոր պաշտօնէութիւնը կազմող անձանց անունը ալ՝ Թուրքիոյ ապագային վրայ մեծ յուսալ ըլլուած անձինք են։

— Այս գիշերուան հարաւային հովով եղած փոթորկին՝ Զինուորի պարտէզին վրայի բոլոր կապարեայ ծածկը թեւերը, հեռագրական թելերուն շատերը ու ցոլերը խորտակուեր, մէկ քանի ճամբերու մէջ ալ քանի մը շէնքեր փլած. ինչպէս նաև ծովուն վրայ ալ նաւաբեկութեան դէպքեր եղած ըլլալ կ'ենթադրուին։

— Պետական խորհրդոյ պաշտօնատունը արքունի փոխերանոցին մէջ հաստատուելու է։

— Իւրաքանչիւրն պատգամաւոր շինուելիք հովաց երկաթուղւոյն շինութեան յանձնաժողովին նկատմամբ, Փոքր զօրապետին ծրագրէն աւելի շահաւոր ծրագիր մը ներկայացուցեր է Բ. Դրան Պ. Փասքալեան անդամն[illegible]։

— Ներկայս կ'ըսէ թէ գիշեր 72 լուսնակոս գիշերը քանի մը Ս. Հաստ[illegible] Այսթեֆանոյի մէջ յարձակեր մը ասոնց մանկերով. 3 հազի զորկելու և բոլոր թանկագին ներուները կողոպտելով մեկներ են։

ԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱՆՈՅՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Եէնի—Գաբու

. . . Խմբագիր

Յառաջիկայ կիւրակէ Նոյմ. 26 ժամ 7ին յիշեալ վարժարանին մէջ՝ Սեբաստեան համալսարական Նորակազմ ընկերութեան բացած երեկոյ վարժարանաց վերատեսուչ Մեծ. Նշան էֆ. Թէրզեանը պիտի առնախօսէ հետեւեալ կարեւոր Նիւթին վերայ.

ԱԶԳԱՑ ԿԵԱՆՔԻՆ ՆՊԱՏԱԿԸ ԻՆՉ ԼԻՆԵԼՈՒ Է

Կը խնդրուի Ձեր մեծապատուութենէն որ իդ խոստութիւն յառաջադիմասէր ազգայնոց և ի խրախոյս երկսեռ ուսանողաց բարեհաճիք Ձեր պատուական թերթի միջոցաւ հրատարակել։

Անձկանօք ողջունելով զՁեզ

Մնամ աղօթարար

Խնամակալ

[illegible] Վ. Գէմուրեան

23 Նոյմ. 1878

ԱԶԳ

Ազգ. Հիւանդանոցի համար մէկ խոհարար, մէկ յիմարապահ, հինգ հիւանդապահ, մէկ լուացարար կին, մէկ տնտեսուհի, և մէկ յիմարապահ կին հարկ ըլլալուն, յիշեալ պաշտօնները գոհացուցիչ ամսականաւ յանձն առնուլ ուզողները պէտք են դիմել Հիւանդանոցի գրասենեակն ի Մեծ Նոր Խան միջնայարկ թիւ 49։

Գործակալ Ազգ. Հիւ.

Սուքիաս Մ. Հէքիմեան

1878 Նոյմ. 23

Գրաս. Հիւ. Մեծ Նոր Խան

ԱԶԳ

Շամբանեա, Պորտօ, Պօրտօքեզ, Քօնեաք. ամենաընտիր և անխառնակ ըլլալով. Գաղղիոյ Արքայական գործարանէն՝ Ֆրէնկեան վաճառատունը եկած են. փոխանակ օտարազգիներուն դիմելու և կեղծ եալներ առնելու, այն ալ խիստ բարձր գիներով, կ'ազդարարուի առ ի զգուշութիւն հասարակութեան։

ՕՐԱՑՈՅՑ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յօրինեալ յԵրեմիա Քահանայէ Խասգիւղի ։ Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց խանութ ։

Գին Չորս դահեկան

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պարզ Օրացոյց.—Ազգ. Հոգևոր գլուխ և Ընդհ. ժողով—Ազգ. Վարչութիւն Կրօն. և Քաղ. ժողովք.—Ազգ. զանազան ժողովք, Խորհուրդք, Հոգաբարձութիւնք և Դիւանք.—Արեգական, լուսնի և ծանօթագոյն մոլորակաց վրայօք մէկ քանի համառօտ տեղեկութիւն.—Աստեղաբաշխութեան վերաբերեալ քանի մը բառերու բացատրութիւն.—Ցուցակ ազգ. ընդհ. վանօրէից.—Սկիզբն Օսմ. տէրութեան.—Օսմ. Կայսր եւ Կայսերազունք.—Բարձրաստիճան Նախարարք Տէրութեան.—Հայազգի պաշտօնատարք ի Բ. Դուռն.—Թիւ ազգին Հայոց.—Թիւ մարդկան ընդ ամենայն երեսս երկրի.—Աղիւսակ արուեստից ամսամուտից.—Արժէք դրամոց զանազան տէրութեանց։

ՀԱՄՌՕՏ

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԴՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ

Մամուրեան էֆէնտիի յօրինած և Իզմիրի Տէտէեան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայուած սոյն ընտիր գործին երկրորդ մասը, այն է Միջին Դարու պատմութիւնը որ 308 երեսէ կը բաղկանայ, Պոլիս հասած ըլլալով, կը ծախուի Եէնի-Ջամի, Չիւինկիրլէր ճառտէսի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։

Գին կազմեալ օրինակին 4 ֆրանք ։

—•—

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

ԳՐԵՑ

Ս.

Սոյն փոքրիկ երկասիրութիւնը որ եղբայրական սիրոյ ձօն մ'է, կը պարունակէ գողտրիկ խորհրդածութիւններ, որ պատիւ կը բերեն երիտասարդ հեղինակին ։

Կեդրոնատեղին է Արապեան Պաղտասար աղայի գրատունը Մէրճան փողոց, և գտնուի նաև բոլոր գրավաճառաց քով ։ Գին մէկ հինգնոց թղթադրամ։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

Երուսաղէմայ Միաբանութեան

Ս. Յակոբեանց տպարանէն այս անգամ մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայեալ այս գործը, որ 326 երեսէ բաղկացեալ գիրք մ'է, Հին Կտակարանի պատմութեան գլխաւոր ու երեւելի անցից ուսմանը մասին վարժարանաց ու նախակրթարանաց մէջ յաջողութեամբ գործածուելու ընտրութիւն և արժանիք մը ունի ։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով, ի գին 7 ղր. ողջ դրամ ։

ՕՐԱՑՈՅՑ

1879

ՏԱՐՒՈՅՆ

Երուսաղէմայ Միաբանութեան վանքէն ի լոյս ընծայուած է յառաջիկայ տարուան Օրացոյցը, որն որ մեր ազգին սովորական տօմարէն և աստղաբաշխական երեւոյթից գիտելիքներէն ու ծանօթութեններ զատ կ'պարունակէ նաև աշխարհի նշանաւոր անցից ժամանակագրութիւնը և քաղաքական ընդհանուր հանդիսաւոր տօնախմբութեանց ցանկը ։

Կ'ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին հարիւր փարայ։

ՊԱՏԵՀ ԱՌԻԹ

ԱԶԳ. ԱՌ ՎԱՐԺԱՊԵՏՍ

Աղեկանդր Վէյ Ֆրանսացի քաղաքացւոյն հեղինակութիւնն ըլլալով հայերէնի թարգմանուած ՔԵՐԹՈՒԱԾՔ ՆԵՐԻՐԱԿԱՆՔ անուն գիրքը իւր մէջ պարունակած խորհուրդով և քննութեամբ ազգային վարժարանաց ուսանողներու արժանի, և իբր համեստ գնոյն համար վարժապետաց շահաւոր լինելուն, կողմնակի ընթերցանութեան համար խիստ յարմար դատուած և ի վաճառ հանուած է։

Կեդրոնատեղին է Ֆրէնկեան գրատունը։ Գին.—4 ղր. անցուկ ստակ ։

Ղալաթիա ՈՒՐ. 24 Նոյմ.

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց		12.39
Գոց		13.00
Բարձր գին		13.02
Ցած գին		12.38
Թղթադրամ բաց		353.00
բարձր		353.10
ցած		352.20
ժամը 11		352.30
Փոխ. 63ի	Ֆր.	072.00
» 65ի	»	075.00
» 69ի	»	072.00
» 73ի	»	063.50
Գանձատուն		22.00
Սօսիէթէ Ժէնէրալ		4.20
Սօսիէթէ Օթօման		3.00
Պանք տը Բօնաթ.		6.05
Քրէտի Ժէնէրալ		5.00
Թրամուէյ		1.50
Ռում. Երկաթուղի		46.00

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օս. ոսկին 100 ղր. հաշուով)

Անգղ. ոսկի	108.35
Գաղղ. »	87.10
Բօլ	89.08
Քարպօն արծաթ	16.20
» թղթադրամ	09.00
Քըրլըզ	51.10
Հինգնոց	21.10
Մէթալիք	21.20
Ճերմակ մէճիտ	07.34
Պղինձ	179.60

ՄԻՆԱՍԵԱՆԻՆ ՄԱՂԱՁԱՆ

ԳՏՆՈՒԱՄ

ԻՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցաւի դէմը բոլորովին բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով թէ՝ ներսէն և թէ՝ դուրսէն կը գործածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բժշկէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է։

Ամեն տեսակ Քօլի, Ըստամոքսի, մէջքի կամ Մոլեգներու ցաւեր ու նաև Թօնչք, Քօլէրա և այլ ամառուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս դեղէն խմելու են հետեւեալ կերպով։ Կէս գաւաթ ջուրի մէջ, գիր ապուրի մը դդալէն աւելի չըլլար, վրան քսան անուշի դդալ մը Փանասէ աղէկ մը խառնէ ու խմէ ։

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ատամցքի համար դեղը վերյիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ երկու անուշի դդալ այն բաղադրութենէն խմէ։ Ցօղացաւի, Ռեւմաթիզմի, Ոսկր ցաւի, Ատամնցաւի ու ամեն տեսակ կանանց ցաւերու համար դուրսէն փանասէ քսելով աղէկ մը շփելու է։ Ակռայի ցաւի համար քիչ մը բամպակ փանասէին մէջ թաթխելով ցաւած ակռային վրայ դնելու է։

Ամեն առտու երբոր ցաւի մը համար դուրսէն փանասէ քսել հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կըլլայ ։

Մարմնոյ այրուած կամ ճմլուած տեղերը բժշկելու համար վրանը պատուհանին պէս փանասէին վրան աղէկ մը քսելու է։ Դանակով եւն. կտրուած վերքերը բժշկելու համար՝ արիւնը չորցած շուտով մը վերքը կապելու և վրան վրայէն փանասէ լեցնելու է մինչեւ որ լաւ մը թրջի՝ փանասէն նաև արեան շրջանը նորոգացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ ։

Այս դեղին օգտակարութեանը վրայ երկար են գրել աւելորդ կը համարիմք, գործածողները զայն միշտ կը գովեն, ուզողը կրնայ անձամբ փորձել. գինն աժան է ։ Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը որ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ

—•—

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԿԵՍԱՐԱՑ

ԳՈՐԾ ՍՈՒԷՏՈՆԻՈՍԻ

Թարգմանեաց Ե. Մ. Մ.

Սոյն պատմութեան երկրորդ և վերջին հատորն ալ Իզմիրի Տէտէեան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայուելով, կ'ծախուի Եէնի-Ջամի Չիլինկիրլէր ճառտէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 1 ֆրանք 25 սանթիմ,

ԲԱՆԱԼԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՏԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԵՑ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Ահաւասիկ գեղեցիկ մեթոտ մը Մամուրեան էֆ. ի աշխատասիրութեամբ մուտ գտնելով մայրենի լեզուի ուսման մէջ, կ'առաջնորդէ աշակերտները շարադրիչ լինելու, չըսպասելով որ անոնք քերականութեան տաղտկալի շրջանէն անցնին .

Այս գրքոյկը Զմիւռնիոյ Տէտէեան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայուելով կը ծախուի Եէնի-Ջամի, Չիլինկիրլէր ճառտէսի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով ։ Գին 50 սանթիմ։

ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՅՑ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Կ'ծախուի գին 20 փարա՝ մէճիտ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Գին 40 փարա մէճիտ

[illegible] Ջուրջուրեան

13 կենդանագիր պատկերներով զարդարեալ սոյն ընդարձակ օրացոյցը՝ բաց ի բուն օրացոյցէն կ'պարունակէ նաև վերջին Ռուսո—Տաճկական պատերազմին համառօտ պատմութիւնը, առողջապահական ամենակարեւոր գիտելիքներ, բարոյական սկզբունքներ, խայթման և այրածի դեղեր վնասակար ճճիներ ջնջելու կերպեր ։ Ասոնցմէ զատ ազգային նշանաւոր բանաստեղծ Քամառ Քաթիպայի «Հայերուս թագը» վերնագրով մէկ չնաշխարհիկ ոտանաւորը ։

Կ'ծախուի Ջուրջուրեան վաճառատունը, Սուլթան Համամ փողոց Աչըր էֆէնտի խանի դիմաց, թիւ 12 և գրավաճառաց քով ։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՃԵԱՆ